

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

ด้วยสภาพที่เต็มไปด้วยภัยคุกคามอันเป็นภูมิประเทศที่สวยงาม ประกอบกับที่ตั้งซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศและทุกปีในช่วงฤดูหนาวจะมีความกดอากาศสูงแผ่มาปกคลุม ทำให้เชียงใหม่มีอากาศหนาวเย็นสบาย จึงมีผู้ต้องการมาพักอาศัยและท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก มีการสร้างบ้านพักตามอากาศ หรือรีสอร์ทต่าง ๆ กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์เติบโตขึ้นและส่งผลให้พื้นที่เกษตรกรรมในเมืองลดลงจนต้องขยายที่ทำกินไปในเขตภูเขา บุกรุกเข้าไปในเขตป่าไม้ จนเป็นปัญหาสำคัญในปัจจุบัน นอกจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะขยายตัวอย่างรวดเร็ว อุตสาหกรรมบริการอื่น ๆ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร แม่แตงงานหัตถกรรมที่เคยเป็นเพียงอุตสาหกรรมในครัวเรือน ก็ขยายตัวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น การแกะสลัก การทำเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมาก ปัจจุบันผู้ประกอบการเริ่มมีการซื้อหัวตุ๊กตาดินเผาจากจังหวัดอื่น ๆ รอบข้าง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2555) จังหวัดเชียงใหม่จึงเป็นเมืองที่ทุกคนใฝ่ฝันจะเดินทางไปเยือนเพื่อแสวงหาความรื่นรมย์แก่ชีวิตอยู่เสมอ การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) เป็นทางเลือกในการจัดการทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวบนฐานความคิดที่ว่า ชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยว โดยนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ มาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้และมีความสามารถในการดำเนินงาน ตั้งแต่การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปบทเรียน โดยเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นหลัง และเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น ตลอดจนคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ ทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องอาศัยข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อที่จะสามารถกำหนดทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างแท้จริง

ด้านการพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ โดยผลักดันและกำหนดให้เป็นเขตพื้นที่พิเศษเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินงานและบูรณาการงานร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนอกจากนี้ นักวิชาการด้านการ

พัฒนาการท่องเที่ยวได้กำหนดหลักการจัดการทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวทุกรูปแบบอย่างยั่งยืนตามหลักการทรัพยากรของโลกไว้ดังนี้ (ராஹ்மண் கவுசுரியர், 2547)

(1) อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using Resource Sustainable) หมายถึง ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องมีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากร ทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมอย่างเพียงพอหรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้อย่างประหยัดต้องคำนึงถึงต้นทุน อันเป็นคุณค่าและคุณภาพของธรรมชาติ ต้นทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญประกอบการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึงการสงวนรักษาคุณภาพของทรัพยากรให้มีคุณค่าต่อชีวิตความเป็นอยู่ที่มีความผาสุก รู้วิธีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ปรับปรุง บำรุงให้เกิดประโยชน์ได้นาน เพิ่มพูนและเสริมสร้างไว้ให้มีมากเพียงพอต่อการใช้ในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม การปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรนั้นต้องคงความเป็นเอกลักษณ์อย่างดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุด เกิดผลกระทบอันเป็นผลเสียน้อยที่สุด โดยการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านประยุกต์กับเทคโนโลยีแบบใหม่ การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด อย่างเหมาะสม และสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยาวนาน

(2) ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นลดการก่อของเสีย (Reducing Over-Consumption and Waste) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องร่วมกันวางแผนกับผู้เกี่ยวข้องในการจัดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพหรือจัดการทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติหรือมีคุณภาพเหมือนกันหรือใช้ทดแทนกันได้ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก เช่น สิ่งก่อสร้างที่ใช้ไม้จากธรรมชาติ หากคิดให้ลดการใช้ไม้ลงโดยใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติคล้ายไม้สร้างเสริมประกอบก็เป็นการลดการใช้ไม้หรือลดการตัดต้นไม้ลงได้ เป็นต้น

ทั้งนี้ จังหวัดเชียงใหม่ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการดังกล่าวไว้ 2 แนวทาง คือ

(1) ฟื้นฟูและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพเสื่อมโทรมให้กลับคืนสู่สภาพเดิมเพื่อนำไปสู่กระบวนการต่อยอดในการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมและวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ

(2) สืบหาและจัดทำฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมทั้งประเทศและจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมและระบบการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบโดยการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับเพื่อให้การใช้ประโยชน์เหมาะสมกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว และไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน โดยกำหนดการเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่เพื่อไม่ให้มีการใช้ประโยชน์เกินขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว

การส่งเสริมสิทธิชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร โดยการกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรให้ชุมชนท้องถิ่นที่มีศักยภาพสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมการสร้างเสริมเข้มแข็งของประชาคม ส่งเสริมบทบาทของผู้นำท้องถิ่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน ชาวบ้าน และการสร้างเครือข่ายทางสังคมเครือข่ายอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรของชุมชนท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและบทบาทของชุมชนในการดูแลฟื้นฟูฐานทรัพยากร รวมทั้งถ่ายทอดการยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรร่วมกับความรู้สมัยใหม่เชื่อมโยงการจัดการทรัพยากรกับการผลิตของชุมชน ส่งเสริมชุมชนในการจัดตั้งป่าชุมชน สร้างมาตรการจูงใจสนับสนุนให้ชุมชนทำหน้าที่ฟื้นฟูรักษาสายพันธุ์ท้องถิ่นทั้งพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิตเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่หายากและมีมูลค่าทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร และการดำรงชีวิต ซึ่งจะทำให้ชุมชนที่อยู่รอบระบบนิเวศและฐานทรัพยากรเป็นฐานเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็งในการฟื้นฟูรักษาทรัพยากรธรรมชาติ แต่ทั้งนี้การบริหารจัดการการท่องเที่ยวดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการที่ค่อนข้างสูง

ดังนั้นนโยบายการวิจัยของชาติระหว่าง พ.ศ. 2555-2559 จึงได้เน้นการบูรณาการด้านการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ สามารถเชื่อมโยงกับแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) การปฏิรูประบบวิจัยของประเทศรวมทั้งนโยบายและแนวทางการวิจัยของสภาคณะวิจัยแห่งชาติระยะยาว พ.ศ. 2552-2571 โดยการวิจัยจะตอบสนองความต้องการของชุมชนและปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนเพื่อการพัฒนาประเทศ พร้อมกับดำเนินการควบคู่กับการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ อันเป็นรากฐานอันสำคัญของการพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้มุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งจากหน่วยงานที่มีภารกิจประจำตามหน้าที่ (Function) ภารกิจตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของชาติหรือรัฐบาล (Agenda) ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์การวิจัยในระดับหน่วยงานและภูมิภาคเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานวิจัยและการบริหารงบประมาณเพื่อการพัฒนาภูมิภาคต่างๆ อันจะทำให้เกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมโดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยตลอดจนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมกันเสนอแนะปฏิบัติและติดตามผลเพื่อให้เกิดการพัฒนางานวิจัยในทุกภาคส่วนและทุกระดับของประเทศอีกทั้งเพื่อส่งเสริมให้เกิดงานวิจัยที่มีการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและตอบสนองการพัฒนาประเทศมากขึ้น ทั้งนี้ การท่องเที่ยว โดยชุมชน (Community Based Tourism) เป็นทางเลือกในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยว บนฐานความคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยว โดยนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ มาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของ

คนในชุมชนให้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานตั้งแต่การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปทเรียนโดยเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกหลาน และเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นตลอดจนคำนึงถึง ความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ

ภายใต้นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ได้ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านที่ 2 คือ การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยมีเป้าประสงค์เพื่อสร้างเสริมองค์ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานสู่การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจที่เท่าเทียมและเป็นธรรมอย่างสร้างสรรค์ สมดุลและยั่งยืน โดยคำนึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดเชียงใหม่และแผนพัฒนาฯ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีกลุ่มงานวิจัยที่ต้องดำเนินการเป็นการเร่งด่วน กลุ่มเรื่องที่ 11 คือ การบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยกำหนดกรอบการวิจัยไว้ 6 ด้าน ได้แก่

- (1) การวิจัยเพื่อวิเคราะห์กำหนดและปรับ โครงสร้างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยในภาคสาขาการท่องเที่ยว (Tourism Sectors) ที่มีศักยภาพต่อการพัฒนาประเทศ
- (2) การวิจัยเพื่อเตรียมความพร้อมของทุนมนุษย์ (Human Capital) ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อผลกระทบจากการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)
- (3) การวิจัยเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของชาติ (National Tourism Economic Impacts) เพื่อคาดการณ์และวางแผนการเพิ่มมูลค่าคงเหลือทางการท่องเที่ยวของชาติ (National Tourism Retained Value)
- (4) การวิจัยเพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวของชาติ (Tourism Value Adding)
- (5) การวิจัยเพื่อค้นหาสร้างศักยภาพและรักษาฐานทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชาติ
- (6) การวิจัยเพื่อศึกษาและค้นหาศักยภาพทางการตลาดกรนักท่องเที่ยวโดยเน้นนักท่องเที่ยวคุณภาพ (High Quality Niche Markets) เช่นกลุ่มบราซิลรัสเซียอินเดียและจีน (BRIC) และกลุ่มประเทศ GCC (Gulf Cooperation Council : การ์ตาโอมานสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์บาห์เรนคูเวตและซาอุดีอาระเบีย)

ทั้ง 6 กรอบงานวิจัยเร่งด่วนล้วนแล้วแต่สอดคล้องกับกลยุทธ์การวิจัยที่ 4 ในการพัฒนา ศักยภาพระดับคุณภาพการบริการในอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยวของยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ สอดคล้องกับแผนงานที่ 4 การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว ที่มุ่งเน้นให้เกิดการสร้างรายได้และการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559))

ด้วยการให้การบริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งมีปรัชญาและวิสัยทัศน์ในการให้บริการแก่ท้องถิ่นในด้านการวิชาการ (วิสัยทัศน์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2555) จึงเกิดความร่วมมือกับองค์กรของท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง (แม่ฮ่องสอน) ซึ่งในปี พ.ศ. 2551-2555 ที่ผ่านมา สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ทำความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทั้งที่เป็นองค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาลตำบล ในการร่วมมือกันกับนักวิจัยและนักวิจัยท้องถิ่น ทำการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น ก่อให้เกิดแนวทางการร่วมมือทางวิชาการอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งคณะทำงานวิจัยครั้งนี้ได้ทำความร่วมมือกับ อปท. ในจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ พ.ศ. 2551- 2555 มากถึง 120 ตำบล (วีระศักดิ์ สมยานะ, 2555) ทำให้นักวิจัยเห็นว่าควรเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะดำเนินการวิจัยภายใต้ชุดโครงการเรื่อง "การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่กับท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่" ในโครงการที่มีชื่อว่า "ต้นทุนและผลตอบแทนการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่" อันจะก่อให้เกิดผลลัพธ์และผลผลิตของงานวิจัยที่เห็นถึงข้อสรุปจากการบริหารจัดการต้นทุนและผลตอบแทนจากการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยว ในเชิงประจักษ์ก่อให้เกิดผลการวิจัยที่สามารถนำไปกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวแก่หน่วยงานภาครัฐระดับกระทรวงกรมและท้องถิ่นหน่วยงานเอกชนและประชาชนผ่านกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมที่เสริมสร้างศักยภาพแก่ภาคีทางการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการต้นทุนและผลตอบแทนการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

โครงการวิจัยมีขอบเขตการวิจัยเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 3 ปี ในการวิเคราะห์และบริหารจัดการต้นทุนและผลตอบแทนการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ โดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในการขยายผลต้นแบบการพัฒนาท้องถิ่นสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับภูมิภาคต่อไป

งานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ในพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 11 แห่ง อาศัยวิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR) เพื่อสะท้อนปัญหาและความต้องการของแต่ละพื้นที่

เพื่อที่จะตอบสนองการพัฒนาในด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว หลังจากนั้นจะใช้กระบวนการจัดการการเรียนรู้ (LM) ในการพัฒนาต้นแบบให้มีศักยภาพมากขึ้นตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น ผ่านการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานในระยะที่ 1 และ ระยะที่ 2 จนกระทั่งได้ต้นแบบที่ดีที่สุด (Best Practice) ของการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอันจะนำไปสู่การขยายผลใน 7 จังหวัดภาคเหนือตอนบน อันได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน และ จังหวัดพะเยา ต่อไป

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

1.4.1 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง/ผู้เข้าร่วมการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดชุมชนด้านการท่องเที่ยวที่มีความต้องการเข้าร่วมโครงการใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) จากอำเภอต่าง ๆ ที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการทั้งหมดในจังหวัดเชียงใหม่ อาศัยแบบฟอร์มแสดงความประสงค์เข้าร่วมโครงการ

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสุ่มแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์ (purposive sampling) และคัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการ โดยใช้แบบฟอร์มเพื่อประเมินคัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการ มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 11 ชุมชน ได้แก่

- (1) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
- (2) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลกี้คั้ง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
- (3) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนแม่ใจบ้านดินโฮมสเตย์ ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
- (4) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
- (5) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านปางห้วยลาน ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
- (6) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านหัวทุ่ง ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
- (7) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านถ้ำ ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

(8) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนเวียงท่ากาน ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

(9) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันกอเกิด ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

(10) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านต้นแห่น้อย ตำบลท่าวังพร้าว อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

(11) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

1.4.2 ข้อมูลและเครื่องมือในการวิจัย

(1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจ สอบถาม และสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด

(2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร งานวิจัย ผลการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และผลการประเมินการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

(3) ชนิดเครื่องมือประกอบไปด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการต้นทุนและผลตอบแทนการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

(3.1) แบบฟอร์มแสดงความประสงค์เข้าร่วมโครงการ

(3.2) แบบฟอร์มเพื่อประเมินคัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการ

(3.3) แบบฟอร์มรวบรวมข้อมูลนำเข้าไป

(3.4) แบบฟอร์มวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของกระบวนการ

(3.5) แบบฟอร์มการประเมิน Focus Group ของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน

(3.6) แบบฟอร์มวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

(3.7) แบบประเมินศักยภาพการบริหารจัดการต้นทุนและผลตอบแทนการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.4.3 การวิเคราะห์และประเมินผล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ กล่าวคือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจะวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจในการคิดวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนการบริหารจัดการต้นทุนและผลตอบแทนการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่าง

ยั่งยืนของท้องถิ่น (ตลอดจนการจัดทำแผนธุรกิจในการบริหารจัดการต้นทุนและผลตอบแทนการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของท้องถิ่น) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการต้นทุนและผลตอบแทนการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบแนวทางในการบริหารจัดการต้นทุนและผลตอบแทนของการบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะสามารถนำไปต่อยอดการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ในปีต่อไป

1.6 นิยามศัพท์

ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น จนถึงระดับภูมิภาคและระดับโลก อาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นก็ได้ โดยสิ่งเหล่านั้นจะต้องมีความงดงามแปลกตา มีความสำคัญหรือมีคุณค่า

ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถที่ซ่อนเร้นภายในร่างกายที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ "การพัฒนา" หมายถึง การเปลี่ยนแปลงอย่างมีกระบวนการ โดยมีจุดมุ่งหมาย "การพัฒนาศักยภาพ" หมายถึง การนำเอาความสามารถที่ซ่อนเร้นภายในร่างกาย นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีกระบวนการ

การบริหารจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การบริหารจัดการในการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ การบริหารจัดการด้านการผลิตและการบริการ การบริหารจัดการองค์การบริหารจัดการด้านการตลาด และการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชี

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพราะสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย และธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุง คุณภาพให้ได้ผลกำไรอย่างเป็นธรรม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมสม่ำเสมออย่างเพียงพอ

ต้นทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินและค่าแรงของตนเองที่เกิดขึ้นในการบริการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผลตอบแทน หมายถึง ผลประโยชน์และเงินที่ได้จากการบริการด้านการท่องเที่ยวโดย
ชุมชน

การบริหารจัดการต้นทุน หมายถึง การวางแผนและกำหนดทิศทางในการใช้ต้นทุนการ
ท่องเที่ยวโดยชุมชนทุกส่วนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

